

החלטות לפסח - Pesach Decisions - שיעור 506

I. בענין יין לקידוש לשבת וליום טוב

(א) **יין מבושל ומפוסטר (pasteurized) ומיץ ענבים** - עיין בתשובת הרי"ף (ר"ה) ורוב הגאונים דאינם ראוים לקידוש מפני שאין אומרים אלא על יין הראוי לנסך ע"ג המזבח ומברכין עליהם שהכל ובורא נפשות וכל שכן על מיץ ענבים אמנם לדעת המגיד משנה דדעת הרמב"ם (כ"ט - י"ד) לברך עליו הגפן ודלא כרבינו ירוחם דמברך שהכל אך דעת הרמב"ם גם כן דלא לקדש על יין מבושל אמנם דעת הרא"ש (ז"ו - י) והרשב"א והר"ן (ט"פ ק"ז) דיין מבושל משובח יותר שהוא מתקיים לזמן רב ואינו מתקלקל והא דלא מנסכין עליו הוא משום שנשתנה מברייתו ועיין בשו"ת יחיה דעת (ז - ל"ה) שכן דעת רוב הפוסקים ועוד דעת התשב"ץ (ה - פ"ה) דאפשר רק מבושל הרבה ונעשה כעין דבש אין שם יין עליו להאוסרים וא"כ יש כאן כעין ספק ספקא שמא ההלכה כהרוב פוסקים שיין מבושל נשתנה למעליותא ושמא להאוסרים לא אמרו כן אלא כשנשתנה טעמו ורייחו לרע ויצא מכלל יין וידוע שבמקום מנהג אין לומר ספק ברכות להקל ועוד דלא נאמר ספק ברכות להקל אלא כשיש מחלוקת אם צריך לברך או לא ולא אם המחלוקת כיצד יברך דבזה אזלינן בתר הרוב (כף החיים ר"ז - י"ז) ולכן פסק השו"ע (רע"ז - ח) דמקדשין על יין מבושל והרמ"א כתב דרק אם המבושל יותר טוב דאם הם שוין יש לחוש לדעת המחמירין לענין קידוש אבל מברכין בורא פרי הגפן ועיין בשו"ת מנחת שלמה (ה - ד ד"ה המורס) שכתב דאנו נקטינן כהרא"ש ושאר פוסקים דלמעליותא הוא נשתנה והרי זה כשר לקידוש ועדיף מאינו מבושל וכ"כ השש"כ (מ"ז - ה"ה) שיש מעלה דאין חשש מסתם יינם

(ב) **לחשוב יין מבושל** שלא לאסור במגעת עכו"ם צריך חום של 175°F בערך (אג"מ ח"ט ד - ק"ח) אמנם ביו"ד (ג - ל"ה) כתב כשהוא 165°F שכבר יד סולדת בו וצ"ע ויש אומרים עד רתיחת הבעבעות (212°F) ועיין בספר קידוש כהלכתה (דף רכ"ח) שכן דעת רב אלישיב וכ"כ המנחת שלמה (ה - כ"ה) דמפוסטר אין נקרא מבושל לנגיעת עכו"ם

(ג) **שתיית מיץ ענבים ביו"ט ובחיה"מ** - עיין בספר הלכות חול המועד (דף ל"ג) בשם רב משה דמעלה גדולה היא לשנות יין בכל יום מימי חיה"מ כדי לקיים בו מצות שמחת יו"ט כמו שאמרו חז"ל דאין שמחה אלא ביין ומיץ ענבים אין לו דין יין לענין זה ועוד שמעתי דדעת רב דוד פיינשטיין דיין שיש בו alcohol 3.5% אין בו דין יין לשמחת יו"ט ולדין חירות ולד' כוסות בפסח וכן דעת רב אלישיב (פס התורה תשס"ד דף כ"ג) וע"ע בתשובות והנהגות (ז - רמ"ג) דהגאון מטשעבין והגרייז"ס נהגו להקל במיץ ענבים גם לד' כוסות וכן נהג החזו"א (פ"ח תט"ז 45)

II. Guidelines for Hotel Operation for Pesach and the Whole Year ואבאר

(א) בישול ופת ישראל (ב) בשר שנתעלם מן העין (ג) השגחה על המאכלים ועל הפועלים
(ד) בדיקת ירקות מתולעים (ה) לוח שנכתב בו הלכות הנוגע בפרט לשבת ויום טוב

The hotel management must conduct meetings with their entire kitchen staff to assure that the guidelines and policies will be carefully observed.

III. שאלות פרטיים הנוגע לישיבה במלון בשבת ויום טוב

(א) **הדלקת נרות במלון** - בהרבה בתי מלון הונהג שמשימין שלחן אחד בזוית החדר וכל האורחים מדליקים שם ועיין בשו"ת חמדת צבי (ה - י"ט) שכתב דשתי רעות עושים בזה דעיקר כבוד שבת בנרות שעל השלחן שאוכלים שם וגם יש חשש ברכה לבטלה במה שמדליקים בפרוזדור ולא נהנה מן האור והיה ראוי שידליקו על השלחן או לכה"פ כל אחד בחדרו ועיין בשש"כ (מ"ה - ט) שתדליק את הנרות בקירוב מקום לשלחן האוכל (ולא תדליק אותם בפינה מרוחקת ממקום אכילתם) או בחדר המיוחד ואם מדליקים לא באותו חדר שאוכלים שם דלאו שפיר עבדי ועיין בספר Radiance of Shabbos (דף 13) בשם רב משה פיינשטיין דאם הדלקת הנרות מרוחקת ממקום אכילתם חשוב לברכה לבטלה ולמעשה צריך כל אשה להדליק לכל הפחות נר אחד במקום אכילה בברכה (שו"ע סעיף ה - וצ"ח ד"ה "שתי פתילות")

ב) **wake-up telephone call** - אפשר יש להתיר במקום מצוה כגון לתפלה משום שהוא שבות דשבות במקום מצוה (ע"ז - ה) וגם מסתברא שהוא אמירה לאמירה קודם שבת שהוא מותר להתח"ס (ע"ז - ז - זצ"ל ד"ה ואפילו) ועוד אם נעשה ע"י מכונת חשוב מע"ש הוא קיל טפי וע"ע באג"מ (ד - ט) ובספר שבת בחשמל (chap. 5)

ג) דלתות החשמלית שפותחים אותם בכרטיס אין להתיר לפותחם בשבת אמנם ע"י נכרי במקום צורך גדול יש להתיר (מנחת יצחק י - כ"ט) ואם הכרטיס נעשה ע"י ישראל אפשר להתיר להנאות ממנו בסברת המג"א דרובו ככולו דינו כתינוק שנשבה אם הוא הולך בדרך אכותיו וצ"ע ועיין בשבת בחשמל (chap. 13)

ד) **חימום מים לקפה**
נכרי שחימום מים קרים אפילו לרוב גוים אסור לשתות ממנו דשמא ירבה בשבילו (עי"ח - ז ומ"ז ע"ה - סק"ח) וכ"ש אסור אם עושה גם בשביל ישראל והעולם אין נוהרים בזה וצ"ע

ה) **לנקות ע"י שאבק (vacuuming)**
נכרי הבא לנקות את חדרו אין הישראל צריך למחות דדינו כאורח ואין לו בעלות בחדרו ולא דמי למה שכתב הבה"ל (רמ"ד - ח ד"ה לו לקצור) שיש להחמיר כשיטת הר"ן ודעימיה מלבנות ביתו אפילו דרך קבלנות משום דמיחזי לאנשי כשכר יום וגם דשמא יבואו אורחים שאינם מאנשי העיר הזה ואינם יודעים שדרך העיר בקבלנות (ע"ג) דהתם ביתו אבל הכא אורח הוא ואין שייך לומר דשכר יום הוא מקבל וגם האג"מ (ג - ל"ה) תמה על הבה"ל משום שהוא ספק דרבנן וכמה המתירים ומ"מ כאן בארצות הברית טוב להחמיר

ו) **חדר הבגדים** - אם הנכרי חותך את הכרטיס לשנים אין איסור בדבר דאדעתיה דנפשיה כעביד להקל על טרחתו ועוד יש מתירים לברור דברים גדולים אפילו ע"י ישראל (אור שמח ה - י"ח) או בדברים שדרכו לחזור בתערוכות (שו"ת מהרש"ג ח - ל"ז) ואו בערימה (בה"ל ע"ט - ג ד"ה לאכול) וע"י נכרי נשאר רק ספק דרבנן

ז) **מלצר נכרי שכותב על פנקסו מה שהאורח צריך מותר**
שזה נחשב לצורך הנכרי ואדעתיה דנפשיה כעביד

ח) **נכרי שסגר אור חשמל בטעות** - עיין בבה"ל (רע"ו - ח ד"ה לזכרו) דא"י שרצה לתקן נר של ישראל ונכבה בידו וחזר והדליקו מותר דזה הוי כמו לצרכו כיון שנכבה בטעות ידו ויש אומרים בשם רב ש. ז. אויערבאך דאם אמר הנכרי לישראל אם רוצה אתה שאדליק החשמל והוא אומר כן אין זה חשוב אמירה לנכרי

ט) **מותר לומר לנכרי להדליק האור בבית הכסא שאין שם אור**
דזה חשוב כבוד הבריות אם אין שם בית הכסא אחר

י) **חזרה ע"י נכרי אסור** (רמ"א רנ"ג - ה)
וע"ע בבה"ל (ד"ה להסס) שהתיר הפמ"ג דבר יבש בדיעבד ובשם המהרי"ט לכתחלה והכרי יוסף התיר דבר לח שנצתנן לגמרי אם לא על האש ממש וצ"ע אם יש לסמוך ע"ז

IV. **אין אומרים ברכת מעין שבע במנין שאינו קבוע** (מ"ב רס"ח - סק"י)
רק אם יש קביעות על איזה ימים ויש ס"ת אצלם ושו"ת אג"מ (ד - ס"ט - ג) כתב דאפילו בלא ס"ת כל שיש מנין קבוע בבית ואפילו רק לתפלת מעריב בשבת מותר לאומרו וכן נהג האר"י ז"ל (כה"ח סק"ג) וכן דעת רוב הפוסקים

V. **לובשת אשה כמה תכשיטים תחת בגדה מחשש שיגנבו אם נשאר בחדרה**
ועיין ברמ"א (ע"ה - ל"ו) דשתי חגורות אסור ואולי יש להתיר משום שהוא הוצאה שלא כדרכה והוא בכרמלית ובהולה על ממונה

VI. **אנשים אחדים ששובתים יחדיו במלון** וכל אחד אוכל משלו צריך לקיים את מצות הדלקת נרות שבת במשותף דהיינו שכל אחד ישתתף בהוצאה עבור השמן וידליק אחד מהם בכרכה ואם יש להם חדר מיוחד ואין שם אור יכול כל אחד להדליק שם בכרכה ואם נשותיהם עמם כולן דולקין כמנהג ישראל